

Preses relīze

Luksemburgā, 2022. gada 21. novembrī

Nepietiekama koordinācija ierobežo ES pētniecības un inovācijas finansējuma ietekmi

Saskaņā ar Eiropas Revīzijas palātas (ERP) jauno ziņojumu sinerģijas starp ES daudzmiljardu pētniecības programmu “Apvārsnis 2020” un Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem (ESI fondi) netiek pilnībā izmantotas. 2014.–2020. gada periodā dažādie pamatelementi, kas vajadzīgi sinerģiju radīšanai, vēl nebija ieviesti. Sadarbība starp Eiropas Komisiju un iestādēm, kas pārvalda līdzekļus ES valstīs, bija nepilnīga, un dalībvalstu fondu pārvaldības iestādes bieži vien strādā sadrumstalotās, izolētās struktūrās, kas neļauj tām izmantot līdzekļus savstarpēji papildinošā veidā. Tas ierobežo ar pētniecību un inovāciju saistīto ieguldījumu īstenošanu un ietekmi un kavē centienus novērst pētniecības un inovācijas plaisu Eiropā.

2014.–2020. gada periodā pētniecībai un inovācijai ES atvēlēja vairāk nekā jebkad agrāk – 12 % sava budžeta. No tiem 76,4 miljardi EUR tika piešķirti no pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” un gandrīz 41 miljards EUR – no ESI fondiem. Revidenti pārbaudīja, vai Komisija un vadošās iestādes ES valstīs ir veikušas nepieciešamos pasākumus, lai radītu sinerģijas starp fondiem un nodrošinātu, ka tiem ir lielāka ietekme nekā atsevišķiem intervences pasākumiem.

“Laikā, kad iedzīvotāji ir atkarīgi no mūsu pētniekiem un novatoriem tik daudzās svarīgās jomās – sākot ar vakcīnu izstrādi un beidzot ar enerģētiku, zaļo un digitālo pārkārtošanos, – mums ir maksimāli jāpalielina pētniecības un inovācijas finansējuma ietekme,” sacīja ERP locekle Ivana Maletić, kura vadīja revīziju. “Pirmajā brīdī programma “Apvārsnis 2020” un ESI fondi varētu šķist divas dažādas pasaules, kam ir maz kopīga. Taču tie var panākt lielāku ietekmi savstarpēji papildinošā sadarbībā. Lai tas notiktu, jau no paša sākuma ir jāsadarbojas gan programmu izstrādē, gan īstenošanā.”

Revidenti konstatēja, ka vairāki faktori, kas ir būtiski, lai radītu sinerģijas starp fondiem, 2014.–2020. gada periodā vēl nebija ieviesti. Pirmkārt, fondu noteikumi nebija labi saskaņoti. Komisija ir veikusi pasākumus, lai to labotu 2021.–2027. gada periodā, taču vēl nav zināms, vai izmaiņas nesīs cerēto ietekmi. Otrkārt, lai gan sadarbība Komisijā 2014.–2020. gada periodā uzlabojās, sadarbība starp Komisiju un dalībvalstīm un pašās dalībvalstīs bieži vien bija fragmentāra. Treškārt, kaut gan ir svarīgi, lai būtu informācija par projektiem un saņēmējiem, kas finansēti gan no pamatprogrammas “Apvārsnis 2020”, gan no ESI fondiem, līdz 2022. gada martam nebija visaptverošas datubāzes par visiem ESI fondu finansētajiem projektiem. Kopš tā laika izveidotā datubāze joprojām nav saderīga ar pamatprogrammas “Apvārsnis 2020” datubāzi. Ceturtais

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

faktors bija ES valstu vadošo iestāžu kompetence un vadības spējas, kuras, neraugoties uz Komisijas sniegto atbalstu, tika atzītas par nepilnīgām.

Lai sinerģijas varētu īstenoties, tās jau agrīnā posmā ir pienācīgi jāparedz stratēģiskās plānošanas dokumentos. Tomēr revidenti konstatēja, ka ESI fondu stratēģiskās plānošanas dokumentos ir maz atsauču uz sinerģijām ar pamatprogrammu "Apvārsnis 2020". Turklāt šajos stratēģiskajos dokumentos noteiktās prioritātes bieži vien bija pārāk plašas, tāpēc bija grūti koncentrēt ieguldījumus un veidot sinerģijas. Viena sinerģija – ESI fondu finansējuma izlietošana pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu pētniecības un inovācijas rezultātu izmantošanai – bija īpaši novārtā atstāta joma. Viens no galvenajiem iemesliem bija tas, ka ESI fondu vadošās iestādes vienkārši nezināja, kā radīt sinerģijas vai kā atrast pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" projektu rezultātus. Revidenti apgalvo, ka tā ir neizmantota iespēja pētniecības un inovācijas rezultātus pārvērst praksē. Vēl viens piemērs ir izcilības zīmogs, kas ir kvalitātes zīme pozitīvi novērtētiem pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" priekšlikumiem, kuri netika finansēti resursu trūkuma dēļ. Tam ir potenciāls atvieglot finansēšanu no ESI fondiem, bet tas tika izmantots pavisam nelielā mērā. Kopumā tika īstenotas dažas citas sinerģijas, piemēram, ESI fondu atbalsts pētniecības centriem nolūkā palīdzēt projektiem konkurēt par selektīvāku pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" finansējumu.

Vispārīga informācija

Pamatprogramma "Apvārsnis 2020" un tās pēctece "Apvārsnis Eiropa" ir vērsta uz izcilību, savukārt ESI fondu mērķis ir mazināt reģionālās atšķirības, tostarp atbalstot pētniecību un inovāciju. Sinerģijas ir īpaši svarīgas valstīm, kuras atpaliek pētniecības un inovācijas jomā, jo tās ļauj koordinēt pamatprogrammas "Apvārsnis 2020" un ESI fondu līdzekļu izmantošanu, radot lielāku ietekmi, nekā katrs fonds varētu sasniegt atsevišķi. 2021.–2027. gada periodā pētniecībai un inovācijai no pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" un ESI fondiem ir atvēlēts vēl vairāk līdzekļu, un lielāka nozīme ir piešķirta sinerģijām.

Īpašais ziņojums 23/2022 "Sinerģijas starp pamatprogrammu "Apvārsnis 2020" un Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem: pilns potenciāls vēl nav izmantots" ir pieejams [ERP tīmekļa vietnē](#). Tas papildina ERP [Īpašo ziņojumu 15/2022](#) par pasākumiem dalības paplašināšanai pamatprogrammā "Apvārsnis 2020".

Kontaktinformācija presei:

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- *Damijan Fišer*: damijan.fiser@eca.europa.eu – Mob. tālr.: (+352) 691 553 224
- *Claudia Spiti*: claudia.spiti@eca.europa.eu – Mob. tālr.: (+352) 691 553 547
- *Vincent Bourgeois*: vincent.bourgeois@eca.europa.eu – Mob. tālr.: (+352) 691 551 502